Porto opłacono ryczałtem

Ч. 14 (449). Неділя, дня 1. квітня 1928. Рік X.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год 1½—2½.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

ТАРИФА ОГОЛОШЕНЬ: за текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошеннє 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

Наші основні домагання.

Парляментарними виборами здобув собі український нарід під Польщею законне представництво, яке має висловлювати його бажання не лишень перед польським урядом, але і перед тими міжнародними чинниками, які на основі мирових трактатів мають право і обовязок ставати в обороні гноблених національних меншостей. Тому наша репрезентація мусить зєдинитися до боротьби за права українського народу.

Одначе булоби великим політичним блудом, колиб українське громадянство сподівалось від свого представництва якихсь великих революційних виступів. Треба це докладно собі усвідомити, що парляментарне представництво може ділати і ставити домагання — тільки в границях реґуляміну законодатних тіл. Вимагати від него більше над це, що воно в силі зробити, булоб самодурством.

Політичні домагання кождого поневоленого народу є максимальні і мінімальні. Що то значить? Кождий свідомий поневолений нарід стремить до політичної незалежности і це є його найвисше (максимальне) бажання. Але цего домагання не можна здійснювати на парляментарній арені, бо ніхто нікому не дає незалежности голосованнем в парляменті. Такі домагання реалізуються на иншій арені і иншими чинниками, а не парляментарною репрезентацією.

Та побіч максимальних домагань, кождий поневолений нарід має мінімальні (найменші), які мають забезпечити йому повний розвиток культурний і такі політичні права і свободи, які тільки можна вибороти на парляментарній і міжнародній арені мирними середниками.

Що-до домагань українського народу, які випливають з права про самоозначення народів, то українська репрезентація висловить їх зараз на початку своєї діяльности уврочистім правно-державнім застереженню і протесті проти знехтовання права націй в відношенню до українського народу — з рівночасною заявою, що український нарід ніколи не апробує того знехтовання, доконаного на міжнародній арені.

Поза тим наша репрезентація повинна всі свої сили зужити на парляментарну боротьбу з політикою, яка нищить український нарід та підрізує його будучність на рідній землі. Справедливости мусить домагатися наша парляментарна репрезентація та виконання всіх тих зобовязань, які на себе взяла польська держава конституційними законами і міжнародними договорами.

Не можливо в одній статейці вказати на всі ті домагання, які українська парляментарна репрезентація повинна поставити на парляментарній арені. Тому то ми вкажемо тільки на найважніщі, які повинні бути здійснені як найскорше:

1. Зєдинення всіх земель, заселених Українцями, а які опинились в польській державі — в одну адміністративну цілість з окремим соймом і широкими компетенціями (т. зв. територіяльна і культурна автономія). 2. Негайне скасованнє закона про утраквізацію шкіл і привернення стану з р. 1919 3. Негайне основанне Українського Університету у Львові, до основання якого зобовязалась Польща законом з р. 1922, який однак дотепер не зреалізований. 4. Припинення парцеляції великої посілости на землях, заселених Українцями, аж до того часу, коли буде ухвалений закон, який управильнить так парцеляцію, щоб українське населеннє користало з неї в такім відношенню, в якім в данїй місцевости є число українського населення до числа польського населення. 5. Негайне ухваленнє закона, якийби так управильнив приниманнє Українців до державної служби на землях заселених Українцями, щоб на тих землях між державними урядовцями не було абсолютної переваги національно-польського елементу, та щоби на тих землях ще перед введенням територіяльної автономії — українська мова була признана урядовою мовою нарівні з польською мовою. 6. Негайного повороту з заслання всіх українських урядовців і учителів, котрих перенесено в глубину Польщі.

Є це найосновніщі, мінімальні, домагання Українців під Польщею і українська парляментарна репрезентація повинна їх обстоювати зі всею силою. А буде вона мати за собою весь народ, буде мати також за собою міжнародні договори, які виразно говорять про автономний устрій земель, заселених Українцями. Цего зрештою домагаються і божі закони справедливости, бож наш нарід платить податки державі, дає їй рекрута, отже має право домагатись тих мінімальних прав.

Наша парляментарна репрезентація, підносячи наглячі домагання українського народу до польської держави, рівночасно випрацює програму своєї парляментерної діяльности і відповідно до того пристосує свою парляментарну тактику. Та тут з гори треба зазначити, що наша парляментарна репрезентація не буде вдоволятись дрібними концесіями, бо такі концесії понижалиб український нарід.

Наше громадянство повинно при тім помагати парляментарній репрезентації в ві тяжкій і одвічальній перед народом і історією праці, доставляючи потрібних, докладно провірених матеріялів. Громадянство повинно бути також вирозумілим і ставити поміркованi домагання до послів і до сенаторів. Парляментарна репрезентація має обовязок ставати в обороні українського населення або навіть і поодиноких осіб там, де українське населеннє чи особи дізнають кривди через невластиве пристосованнє закона або злу волю виконуючих урядовців. Але ніколи не можна вимагати від посла, щоб він своїм виборцям виробляв всякі догідности, концесії і тд., бо це не є згідне з достоїнством посла, узалежнює його від уряду, спинює його властиву діяльність посольську. А тій парляментарній діяльности повинен посол всецiло віддатись, бо посольство не може бути „побічним заняттем“.

Недоля еміґрантів.

В ч. 11. „Укр. Гол.“ помістили ми під повищим наголовком статейку, в якій доторкнулися ми нашої еміґраційної болячки. На цю статейку дістали ми письмо від одного еміґранта, яке поміщаємо для інформації наших людей і рівночасно апелюємо до Укр. Тов. Опіки над еміґрантами, щоб воно занялося справами, на які вказує наш дописувач.

Дня 16. лютого вибрався я, як богато наших людей, до Канади. На залізничім двірци попращали мене рідня і знакомі, деякі поплакали і вернули домів, я знову доїхав до Львова як в сні. Що йно коли я приїхав до Товариства корабельного при вул. С. наче прокинувся, бо ту побачив я нагу правду еміґранта. В почекальні, в якій чекають пасажирі з ріжних сторін Галичини, задуха, ту розбираються мужчини і жінки в одній кімнаті до оглядин лікарських — все те вразило мене і я на хвилю завагався, чи не вертати до хати — але жажда побачення світа перемогла.

Коло півночи виїзджаємо зі Львова і в потягу запізнаюся з товаришками і товаришами подорожі. Звичайний „образ нужди“. Одні з розпуки співають, другі „потішительною“ хробака трують, инші знову крадьком сльози утирають, щоб не задавати другим жалю — і так на другий день пополудни приїздимо до Варшави.

По приїзді аґенція зараз нами заопікувалась для перевозу нас до готелю: дали нам авто і заладували нас в нього як селедців в бочку (бо було нас 35 осіб і кождий мав по 2—3 пакунки) і на кілька хвиль є ми розривкою на вулицях Варшави, бо кождий став та дивиться, що то за мучеників везуть, і кождий з нас кілька днів відчув ту їзду — малощо не подусили нас. По кількаразовім зіпсуттюся авта якось щасливо доїхали ми до „готелю еміґраційного“. Е то барак, де збираються всі еміґранти з Польщі. Тоді як наш транспорт приїхав було вже в тім готели звиш тисяча еміґрантів, переважно Українці, які їдуть до Арґентини. Хотяй сам готель і его хвилеві мешканці виглядають нужденно, однак ту весело і гамірно, люди стараються забути своє лихо: одні гуляють при гармонії, иньші співають до пізної ночі. В тім готелі є також читальня, бібліотека, але на жаль укр. часописів нема. Але ми тільки що виїхали зі Львова отже декотрі з нас мали найновіщі числа укр. ґазети і ми їх дали до читальні, вмить їх розхоплено і з цікавостю читано. Ту є досить дешева кухня і спання коштує по 2 зол. за ніч. В суботу 18. II всі Арґентинці виїхали, нас зістало коло 150 людей до Канади. В неділю коло полудня прийшов якийсь пан редактор (певно з „Uchodca Polskiego“) і повчив нас, як маємо поводитись в дорозі, що нам належиться і з чим ми стрінемося в дальшій подорожі. Правда, його вказівки є дуже цінні для кождого еміґранта. Велика шкода що Товариство Опіки над Укр. Еміґрантами нічо в тім напрямі не робить. Бо хтож емґрує, як не наш укр. селянин? Тут він битий злиднями, ніде заробітку не находить і думає, якби то скоро дістатись за океан і рожево представляє собі, що там тільки долари згортатиме. І не сміє упімнутись, щоб його як людину трактовано, бо думав, що йому ласку роблять, як пускають його за границю, а не знає того, що він їде будувати Арґентину чи Канаду, що там є великі простори на пів дикої землі, яку він має своїми руками ублагороднити на землю родючу, що йому нераз зпід нігтів кров потече, що він своєю працею має помножити богацтво тих держав.. Але ніхто його не повчить і їде той укр еміґрант наче баран на заріз: не знає, що єму належиться в часі подорожі, за его тяжкі долари. В неділю вечером деякі з нас пішли до укр. театру, виставляв тоді „Марусю Богуславку“, грали чудово, гра і штука зворушила нас до глубини серця і неодна сльоза пекуча потекла по лиці, бо ту відчули ми ту велику любов до рідної неньки України — а ми самовільно кидаєм її — але що вдієш проти лихої долі?

В понеділок їдемо в дальшу дорогу до етапу Уряду Еміґраційного в Вейгерові; ту по купелі, дезинфекції, лікарських оглядинах і т. д. перейшли ми на відділ „чистих“. Є ту досить чисті спальні і перенято нас на харч, (харч здавбися трохи ліпший, бо певно що він є нам порахований в грошах, які кождий заплатив, а не з ласки!) є тут кантина, кіно, радіо, читальня, бібліотека. В бібліотеці є кілька укр. книжок, але жадної укр. ґазети не видко. Тому ми звернулись до бібліотекаря і просимо о українську часопись. Він каже, що заряд етапу укр. ґазет не передплачує, бо Українці не читають ґазет. Отже ту звертаюсь з просьбою до Тов. Опіки над Укр. Еміґрантами, щоб занялось цею справою і подбало, щоб не тільки одна укр. часопись по тих етапах знаходилась, але кілька, бо переважна часть еміґрантів це Українці. Поляки, Німці, Жиди мають там свої товариства, свої книжки і кілька щоденників, хоть їх в порівнанню до Українців дуже мало. Тому ми рішучо повинні домагатись, щоб наші ґазети, книжки там знаходились і конечним є заснувати там якесь укр. товариство, деб той наш бурлака мав де згуртуватись, бо український еміґрант так само платить як і другі. Великий брак відчувається свого духовного щоб своєю наукою вплинув на молодіж, бож всяке їде, від шумовиння — до осаду, тож дуже легко зійти на манівці. А що віра у нашого чоловіка є великою святістю і що він потребує духовного корму про се свідчить битком наповнена місцева етапова капличка. Ту в Вейгерові випочали ми 3 дні і в пятницю рано відтранспортовано нас до Ґданьска. Подорозі з Вейгерова переїздили ми приморські околиці, особливо дуже гарні міста Сопоти і Лянгфур. День був соняшний і теплий, тож море і приморські околиці чудово виглядали.

В Данціґу по оглядинах лікарських і по отриманню канад. візи (мені відмовлено візи, бо моя рука видалась конзулеви делікатна і біла, а конзуль є того упередження, що всі рільники в Польщі мусять мати чорну, покрачну руку і мусить чути від неї гноєм!) заладовано всіх на малий корабель „Болтонія“. В пристані відпровадив я ціле товариство на корабель, пооглядав каюти; тісні, низькі каюти роблять зле враженнє. Ту розпращався я в останнє з товариством недолі і зійшов з корабля. Всі вони просили мене, щоб передати поклін рідній землі.

О пів до шестої вечером корабель відчалив від берега — сумна картина — жінки і діти плачем-риданнєм, хлопці тужливою піснею „Видиш, брате мій, товаришу мій“ пращали може в останнє рідну землю.

На березі стояв я мов скаменілий, оден тільки, котрий розумів їх недолю. — **Федина Осип з села Соколя п. Мостиска.**

„Де правда?“

Під таким наголовком появилась недавно брошура, присвячена Перемишлеви. Наша Редакція одержала кілька дописів, які опрокидують звичайні брехні автора. Цеї брошури поважно не можна трактувати, тому ми і тих дописів не містили. А щоби переконати дописувачів, особливо свіцьких, що наше становище слушне, наводимо дослівно оцінку, яка появилась в орґані нашого духовенства „Нива“. Автор, професор богословя і найвизначнійший наш духовний публіцист, пише так про цю брошуру:

Кухта і латина. „З неприятелями сам собі дам раду, але нехай мене Господь оборонить перед приятелями“ — кажуть люди, а деколи може повторити сю приповідку й католицька Церква, відносячи її до себе. Таким „приятелем“ катол. Церкви є Іван Кухта, ґімн. учитель у Перемишлі, що на днях видав брошуру „Де Правда? (Радникові(!) проф. Ром. Гамчикевичови(!) та львівському Богословському факультетови(!) у відповідь)“.

Абстрагую від самого meritum справи, яку заступає сей д. Кухта, бо „Нива“ не мішалася й не може мішатися до звісного перемиського спору (вже останній час, щоби його зліквідовано, або бодай щоби обі сторони перестали розвалковувати його по часописах та в окремих брошурах!). Але коли такі особи і такими способами боронитимуть катол. Церкву, як д. Кухта, то катол. Церква може тільки стратити свій авторитет. Ось проти того мусимо виступити.

В великих містах є такі морально зґанґриновані типи, котрі щодня „ховають“ свою маму, плачуть, призивають Бога на свідка — щоби від людий вимантити гроші „на похорон“. Вони визбулися здорового людського почування, і всякі святощі є для них тільки середником до осягнення своєї особистої цілі. Подібним типом представляється й д. Кухта (зглядно дійсний автор тої „його“ брошури). Йому здається, що покришка катол. Церкви дозволяє йому без усякого розбору й стиду обиджати, провокувати, й шкалювати всіх немилих собі людий, називаючи їх атеїстами, комуністами, неуками, відмовляти їм усякої етики; йому здається, що виступаючи ніби в імени катол. Церкви, можна так залякати людий, що ординарну глупоту вважатимуть за святу мудрість, а перфідію за евангельську чесноту... Ба, алеж люди ще не стратили розуму, і бодай з часом удається їм здемаскувати того, хто щодня свою маму „ховає“.

Щоби не бути голословним, мушу навести бодай кілька примірів. З початку своєї брошури д. Кухта удає, що не знає змісту жалоби, яку перемиські громадяни вислали до Риму на свого епископа, і пише: „Що гірше — як зачуваю — і в жалобі висланій до Риму закинули еп. Коциловському, що Він з польськими властями в незгоді, та покликуються в ній на оречення воєвідства у тім напрямі!!! (sic!) Де етика? то так воюють Українці-католики зі своїм епископом?!!!“ (стр. 26). Однак се тільки злобно видумане по засаді, „що середники освячують ціль“, бо при кінці брошури автор несвідомо зраджує себе, що знає точно, навіть хто під тою жалобою був підписаний (стр. 45), хоч на стр. 8. каже про тих, що підписували жалобу, що „вони самі мовчать солідарно й не мають відваги признатися. Перемишль хотів би пізнати „авторів“.

Нічого не значить для д. Кухти переставити факти в часі, як се (очевидно: доцільно) зробив на стр. 7. Кождий може провірити навіть з часописних даних, що перемиські громадяни внесли свою жалобу до Риму перед зїздом деканів у Перемишлі, а д. Кухта переставив сі факти, бо йому саме так було потрібно.

Перемиським громадянам, що підписали жалобу (підписів є 40), д. Кухта відмовляє права промовляти в імени „народу“ (стр. 47), але відки він, молоденький собі цивіль, має право промовляти в імени катол. Церкви тай то так ексклюзивно, що він себе, як „правдивого“ католика протиставить усім тим, що підписали жалобу; ба, в імени катол. Церкви дає він лекцію навіть нашому Богословському Факультетови у Львові!... „Куди кухті до латини!“ Ось як він — без усякого стиду — говорить:

„Рівночасно — зазначу — видно, що у Львові підупало сильно знання „моральної“ (стр. 36). „Коли в кінці мова про ОО. Моралістів — авторів славного оречення Богосл. Факультету у Львові — то я щиро з цілого серця порадивби Впр. О. Ректорови, щоб їх вислав доповнити студії до Інсбрука, а на випадок недостачі фондів, хочби до Станиславова, зглядно до Перемишля“ (стр. 39).

Якщо се має бути „віц“, то за такий „віц“ в приличнім товаристві щонайменше викидають за двері. А якщо се має бути поважно сказане, то автора треба вислати до Кульпаркова на лічення. Він взагалі не здає собі справи з того, що говорить, і разураз суперечить собі. На стр. 32. пише: „На чім тепер полягала провина п. Б(ілинського)? Очевидно не на тім, що раз позволив гуртковu Українців-еміґрантів з України, які сюди схоронилися перед большевицьким режімом, на Богослуження в ґімназійнім Інституті. Ні — се не булоб таке страшне! Бо відмовити своїм бідним православним браттям салі на Великоднє Богослуження, коли один раз о це просять — булоб нелюдським ділом. Рідний брат просить, щоб я йому в своїй хаті позволив помолитися до Бога так, як його вчила рідна мати — отже моїм обовязком є позволити йому на се. І т. д.

Як видно д. Кухта ще лагіднійше розвязав квестію, аніж „ОО. Моралісти“ зі Львова, котрі тільки ту, а не якусь иншу, ширшу, квестію мали розвязати, і розвязали її (се було основно зясоване в „Ниві“ ч. 1. с. р.). Яким лицем отже виписує д. Кухта проти львівських „ОО. Моралістів“ такі блазенства?

Відкликання священиків зі „Щадниці“ (в Перемишлі) д. Кухта підтягає під „непомильність Церкви“ (стр. 17)... Куди зайшла би катол. Церква зі своєю наукою, якби так толкувала доґму про непомильність!!

Свою брошуру кінчає д. Кухта стереотиповим у таких людий: „Але судити нікого не хочу“ (стр. 47.). Тим непочитальність сього автора доведена до кінця.

По прочитанню сеї глупенької й нужденної брошурки насуваються ще сумнійші рефлексії: Іван Кухта жиє собі в Перемишлі, а „його“ брошура видана у Львові (в друкарні А. Ґольдмана), „накладом автора, хоч у Перемишлі друк дешевший... А мова в того цивіля, д. Кухти, місцями аж надто теольоґічна, й зраджує чоловіка — таки „від патини“.

Чи сяк, чи так, дійсний автор медвежу прислугу зробив катол. Церкві і Преосвящ. епископови Йосафатови (який після наших даних цілком не просив його о те). — *о. Г. К.*

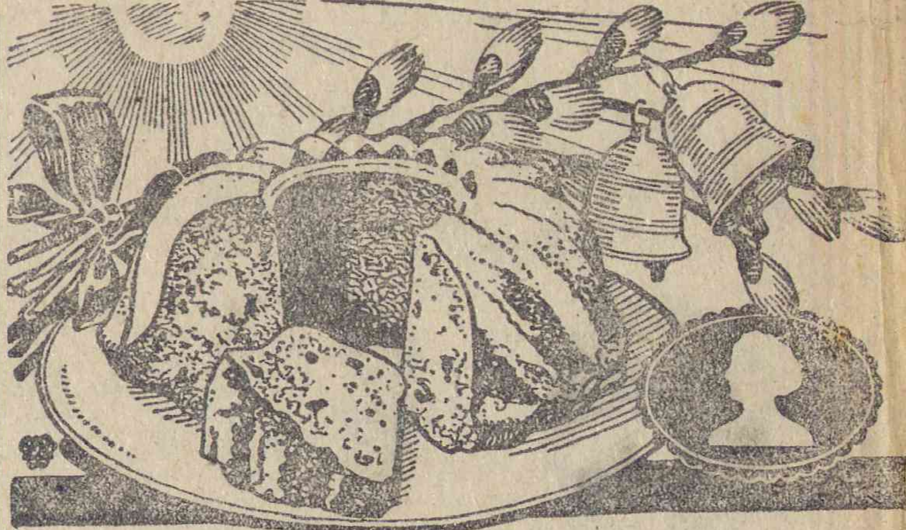

Дописи.

Дубрівка руська, пов. Сянік. В числі 25 (252) „Ради“ з дня 2 марта с. р. помістив оден сяніцький осібняк з партії праці допись в імени селян сяніцького повіту, де в нікчемний спосіб старається підірвати довіре нашого селянина до партії УНДО і еї провідника Вп Др Блавацького, нашого політичного діяча в повіті. Ми знаємо сего осібняка, умисно спроваджeного до розбивання наших сил, тільки нам дивно, чому цей панок не стає з отвертим чолом, але мов собака зпоза плота гавкає, заслонюючися селянським плащиком. — Ми селяни села Дубрівки руської, згуртовані при Читальні „Просвіти“, прочитавши цю допись в Раді не можемо мовчати на цю злочинну кириницьку роботу, яку зачинає цей осібняк на сяніцькій і так мало зорґанізованій земли. Ми дубрівчани віддалені від Сянока о 2 км найкраще знаємо відносини, які витворились між нашою сяніцькою інтеліґенцією. На сій підставі звісно нам, що по скінченню війни аж до 1923 р. не було в Сяноці жадного товариського життя і не було кому відновити просвітних та культурних установ, які перед війною так гарно розвивались. Спала сном блаженним Філія Просвіти, читальня, та „Сільський Господар“. Якось ніхто не спішився, щоб занятися їх відновленням; одні залежні від уряду боялись переслідувань, другі знов незалежні, від котрих походить нинішня кириня, воліли уходити за „поржондних русінуф“. І так спав наш Сянік аж до приїзду у наше місто Др Блавацького, котрий, по отворенню канцелярії, почав народню роботу, відновив всі передредвоєнні товариства і заложив нову економічну інституцію „Лемківський Союз Кооперативний“, котрий нині гуртує в собі поверх 60 кооператив та удержує 2 люстраторів. Заложив хор, котрий дав кілька концертів в Сяноці та на провінції, словом — розбудив повіт до нового життя. Мимо сего що матеріяльно не стояв світло, покидав нераз свою канцелярію, виїзджаючи на провінцію для закладання кооператив та инших товариств. Став отже політичним провідником повіту та душею всіх сяніцьких товариств. Було це не всмак деяким одиницям в Саноці, в котрих покутує дух Брюховецьких та Остраниць і вони — сі темні духи позавидували єму успіхів сеї роботи, хотяй самі ніколи еї не робили і не будуть робити, бо вони сотворені не до будовання але до руйновання. І зачали кидати ріжні колоди під ноги п. Др. Блавацькому, хотячи за всяку ціну відсунути єго від всіх товариств, котрі він заложив та відновив та до котрих вложив богато своеї праці і гроша. Їх ціль для нас звісна: тепер, коли вже все готове, захопити у свої руки політичний провід в повіті. І сі кириники не перебирають у нічім, до сеї своєї ганебної роботи уживають всіляких наклепів і підлостий. — Ся невеличка але „чесна“ компанія загадала завдати смертний удар Дрви Блавацькому і вшкварила допись до „Ради“. І сі людці сміють плювати на чоловіка чесного і працьовитого, до котрого нині цілий повіт має довіря та ще в безличний спосіб цю свою нікчемну допись покривати селянським плащиком. Минули ці часи, де перший ліпший туман-нероба міг в імени селян ріжні клевети в світ пускати. Ми селяни Дубрівки руської катеґорично проти сего протестуємо, щоб хтось міг в нашім імени плюгавити наших заслужених людий та в нашім імени говорити неправду. Звертаємось до всіх чесних селян Сяніцького повіту, щоб цю нашу заяву потвердили, висилаючи від себе заяви в обороні чести нашого народнього провідника Дра Блавацького, а від себе пана меценаса просимо, щоби не дуже переймався цим собачим скавулінням, яке має місце в „Раді“ бо як каже наша пословиця що собаці вільно і на Бога брехати, вона на се собака. Що знов відноситься нашої селянської симпатії до партії УНДО, то селяни дали доказ підчас послідних виборів до сойму, де на число Ч. 18 впало 7000 голосів а на Ч. 26 аж 5 голосів в цілім повіті. На разі не подаємо назвиська сеї компанії, бо думаємо, що вони ще схаменуться і завернуть з тої похилої стежки, та станути всі під синьо-жовтий прапор до спільної праці для добра свого народа.

Дубрівка руська дня 10 марта 1928. Котлер Іван голова, Василь Подубинський секретар читальні, Поливик Володимир, Войтко Василь, Ґарко Петро, Ґалик Василь, Ґарко Павло, Пошивок Андрій.

Ілавче, пов. Теребовля. Наше село має 656 нумерів, а населення 2545 осіб (право голосу до сойму мало 1445 осіб, а до сенату 954), з чого 80% є Українці, а 20% поляків, латинників і жидів. Хоть така перевага Українців, але в нас урядовання польське і гром. уряд мають в руках такі люди, що поняття про загальне добро не мають. Два рази відбувались у нас вибори до гром. ради, але до вибору війта наша зверхність не допускає, бо побіду віднесли свідомі громадяни два рази. І хотяй не було найменшої причини до протесту, то таки його внесено. Цей протест вніс по перших і других виборах славний на цілу околицю кириник Ілько Твердун, син Йосифа. Був він колись членом нашої читальні, але для марного гроша (яким потішила його Польська Дирекція Обезпечень, поручивши йому збирати премію) забув про народню честь, забув про свій нарід і тримається як раб канцелярійної клямки і чим раз більше шкоди вносить в народню справу. При виборах до сойму і сенату він був також діяльний на свій спосіб. Утворилась спілка, щоб нас розбити, але всі їх затії розбились о сталеву єдність. Зроблено хіба це, що не допущено до голосовання до сойму понад 400 виборців. Призначено на льокаль виборчий шкільний будинок, де не було вільного виходу і нарід душився і не можна було дотиснутись, а жандарми і стшельци перед льокалем розганяли людей. Але не вважаючи на це, на 1026 голосуючих наша листа ч. 18 здобула 761 голосів (ч. 1 — 139 ч 10 — 10, ч. 22 — 87, ч. 29 — 14, ч. 17 — 8, ч. 19 — 3). В часі виборів до сенату аґітація подвоїлась проти ч. 18. Та це мало той наслідок, що шість наших підвод безнастанно довозили наших людей, так що не голосували лишень тяжко хорі. На 940 голосуючих наша листа ч. 18 здобула 623 голосів, (ч. 1 — 128, ч. 17 — 18, ч. 22 — 65). Уневажнено нам 55 голосів і ми дали знати про надужиття Др Баранови. На загал наше село дуже добре державось і разом дало при виборах до сойму і сенату 1384 голосів на листу Обєднання. Якби всі села так голосували, то ми здобулиб всі голоси проти польсько-радикально-хрунівської спілки. Надіємося також, що наші посли, а особливо п. Др Баран, займуться нашими громадськими виборами. Взагалі наше село держиться дуже добре. В р. 1927 спровадили ми з Чехії за ціну 210 долярів орхестру, яка грає дуже гарно. Заколядовано у нас 440 зл.

Малнів, пов. Мостиска. — В ч. 8. „Укр. Гол.“ в дописи з нашого села подано деякі неправдиві вістки про наше село, а саме що по війні молодіж гуляла по коршмах, а що хата, то був конокрад. Це не є згідне з правдою, бо наша молодіж бідна і спокійна, не гуляла ніколи по коршмах, а також крадіж коней не відбувалась за живучої ґенерації. Навпаки — поведення нашої молоді заслугує на похвалу. Далі допись вихвалює Івана Федину, немовби він дарував дім для читальні. З того всего є правдою лишень це, що Іван Федина відступив хвилево громадську кімнату, подібну до кучі на читальню, де в найблизчім часі на власну руку дозволив перевести ексгумацію трупа, і тим способом читальняний дім замінив на трупарню. Що-йно молодіж купила у господаря дім на читальню, але І. Федина не дозволив цего дому перенести на громадський ґрунт. Цей сам Федина в часі виборів ішов проти української листи і через його старання одинка одержала до сойму 58 голосів проти наших 644 голосів, а до сенату 35 голосів проти 376. Зазначую, що в селі є лишень дві особи латинського обряду. — Сусід.

З Польщі і про Польщу

Президент держави скликав сойм на день 27. березня. Саме тепер, коли це пишемо, ведуться торги, хто має бути маршалком сойму. Як ми вже донесли, Пілсудський висловив бажання, щоб маршалком вибрано теперішного віцепремієра Бартля. Проти того виступають деякі партії, а також соціялісти, бо бояться, що Бартель буде слухати більше приказів уряду, як рахуватись з волею сойму. Як з цего клопоту виїдуть польські партії, ще не знати. Деякі польські ґазети пишуть, що маршалком стане соціяліст, бо соціялістичний клюб чисельно є найбільший по урядовім „безпартійнім бльоку“ (одинці). Та це тільки здогади і в найблизчих днях вирішиться, хто стане маршалком. — Переговори Польщі з Литвою розпічнуться в пруськім місті Кеніґсберґу. Зі сторони Польщі виїде на переговори сам міністер закорд. справ Залеський, а зі сторони Литви сам премієр Вальдемарас. Так польські як і литовські ґазети пророкують, що переговори будуть дуже тяжкі, бо нехіть обох сторін до себе велика і на кождім кроці одна другій буде кидати колоди під ноги. — Крім клопоту з Литвою, має Польща ще новий клопіт, який доторкається міжнародної політики Польщі. А саме німецьке „Народне Обєднання“ на Гор. Шлеску, по прилученю Шлеска до Польші, внесло до Союзу Народів жалобу на польську державу. Союз Народів приневолив Польщу і шлеських Німців заключити угоду з собою, а щоби постанови цеї угоди були виконувані, установлено мішану комісію, до якої належить двох Поляків і двох Німців. Головою цеї комісії є делеґат Союзу Народів, на прізвище — Кальондер. Він властиво сам рішає всі справи, бо проти двох Поляків стоять два Німці, отже є завжди рівність голосів — і голова рішає. Перед тижнем проти Кальондера вибухла буря в польських ґазетах, які закидують йому, що він стоїть по стороні Німців. Причина цего така: Польська поетка Конопніцка перед 25 літами уложила пісню, звану „rota“, в якій остро картає Німців за те, що вони гноблять Поляків (бо тоді ще нинішна Познанщина, Поморє і Шлеск належали до Німеччини). В тій пісні між иншим співається так: „Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz, ni dzieci nam germanił; wstanie potężny hufiec nasz, duch będzie nam hetmanił“. Цю пісню уважають Поляки своїм гимном і співають її при всіх патріотичних парадах. Учать цеї пісні також по школах і німецькі діти мусять співати її. Проти цего внесли Німці скаргу до комісії, а еї голова Кальондер вирішив, що ця пісня ображує Німців і будить в діточих душах „почуванє пімсти, ненависти і погорди“ і тому заборонив цю пісню співати по школах. Це рішення Кальондера поділило Поляків на два табори. Оден табор обурюється на Кальондера, а другий признає йому слушність. Соціялісти пишуть, що „rota“ Конопніцької є перестаріла і її не треба співати. Тепер Польща є вільна і вже Німці її не гноблять. За те вшехполяки і споріднені з ними партії у своїх ґазетах роблять страшний вереск і на Кальондері сухої нит-

ЮДКА.

В Рипужинцях була дівчина Явдонія на причуд гарної вроди. Коли вона вже дівочила, то не тільки місцеві парібки стрімголов пропадали за нею, але і з сусідніх сіл заходили парібки, щоб на цю кралю хоч поглянути.

Навіть жонаті, ба й старці, весь грішний мужеський рід при стрічі з Явдонею не міг здержатись, щоб не пристанути на хвилину, що-небудь до Явдоні заговорити і при цій нагоді налюбуватись красотою дівчини.

І двірські панички заскакували біля Явдоні, з вовчим апетитом на заманчивий кусок.

Почались сватання. Сватали і богацькі сини, сватали і бідніщі, гарні і поганіщі, завадіяки і спокійні та працьовиті, та Явдонія немов почарована усім відмовляла.

Були свати і з сусідних сіл, та усі повертали від Явдоні з гарбузом.

Не бракувало у селі ріжних пльоточок, бо кожний по свойому поясняв відмову Явдоні, а Явдоня немов серна лісова, манила усіх своєю красою, дражнила парубків і дівочила дальше.

Нараз залунало по селі, що Явдонія „найшла собі“... Одні жалували красавички, а ці, які гарбуза облизали, були вдоволені, тай по селі гуділо як звичайно у таких випадках.

Втяли Явдони русяву косу, бо вже добре було пізнати вагітність. Посумніла Явдоня, менше надали її вулиця, в дома тато й мама гризли, сварили, всяко нарікали, бо-ж це стид, тай краса значно помарніла. Поблідло недавно румяне личко, протягнулось кругленьке в довжину, повільними стали недавно жваві мов лет ластівки — рухи, одні тільки повні карі оченята з буйними рісницями нагадували, що це ця сама красуня Явдонія.

Минав час як завсіди безвпинно і Явдоня привела на світ гарного хлопчика.

Повитуха баба і двоє кумів понесли дитину до хресту. Отець духовний були дуже гнівні, що у їх парохії таке безчестє заводиться, охрестили хлопчика Юдою.

Повитуха і куми аж здрігнулись. Вернули з церкви тай зі словами: понеслисьмо, небого, жидка до церкви тай з церкви приносимо жидка, бо отець духовний охрестили Юдою, та хтож таке видав між хрещеним міром? З цими словами віддала баба дитину Явдони.

Заридала Явдоня, рвав чуприну батько Явдонин, охала мама тай сусіди, бо на селі мало хто знає і розбирає, що між учениками Христовими було двох Юдів, не один Юда Іскаріот, а був і другий Юда апостол.

А по селі загуділо. Одні дивувались, другі притакували, що добре їй так, як хто розумів, так і судив. Воно конечно такого поступку дівчини годі похваляти, но з другої сторони не винна вона, винен цей, хто звів дівчину, но ніяк не винна дитина і як у духовних моралістів є якась спромога, хай би карали винних.

Явдоня піднялась з постелі, пригноблення поволи уступало, повертала і давніща краса, бодай чи не побільшена. Юда ріс, а так як і він вдався в красуню матір, привязувались до дитини дід і баба, а Явдоня голубила сина, як кожна любяча мати.

Поки носила на руках, та гойдала у нецках, менше було страдань, но як хлопчина підріс і сам вже вибігав на вулицю, настали для Явдоні „чорні дни.“

Зза плотів, з усіх сторін, вихилювались головки пустої дітвори, та викрикали за Явдониним сином:

— Юдка! Юдка! Паршивий Юдка!

Явдоня часто кричала на дітвору, та виходила на крик мати котрого небудь збиточника, та ще і Явдони всунула:

— А ти чого так дуже розчипірилась, га? Що моя дитина каже твому бенькартови Юдка? А може не Юдка, що? Єками ту вилебна покритка!

Кровавилось Явдонине серце, вуслухала вона нераз подібну балачку сусідок, та гоїла болючі рани свого серця всецілющими сльозами. Свого синочка кликала Юрком.

Та поки хлопчина нічого не розумів, ще було пів біди. Час на місци не стоїть і як стій минуло 6 літ, та під осінь завела Явдоня свого сина до школи.

Хлопчина гарніщий від усіх, рослий, — так як на селі говорять — жилавий, бо вже заким зачав ходити до школи настусанував не одного пискача і старшого від себе, як викрикав за ним: „Юдка!“

В школі і зблизька, найбільші пустогони не важились кричати за Явдониним сином, але як відбігли далеко, кричали „Юдка, Юдка“, мало не потріскали...

Хлопчина ріс, мужнів, а з ростом рівночасно горів вогонь мести на усіх, хто посмів з насмішкою вимовляти його погорджене селом імя.

Бути може, що жалів свого вчинку і священик, бо Юда Явдонин у школі був взірцем школяра, та пробував і у церкві пояснювати, що ніхто не повинен погорджувати цим іменем і не доскулювати цьому, хто це імя носить, наказував і учитель в школі, та це не принесло ніякої зміни.

Дітвора як і перше доскулювала Явдониному синови при всякій нагоді.

Жаль було дивитись на вельми вродливого хлопця, красавця, силача, здібного школяра, який ходив вічно захмурений з непогаслою спрагою пімститися на цілім селі.

І по справедливости, хто цьому винен.

Як би не судити, а винен той, хто покарав не винних плоду, а самий плід, зовсім не винний свойому існованню.

Юда Безбатьченко скінчив місцеву школу. Для матері, дідуся і бабуні, при яких зріс, був він Юрком, а для села Юдкою.

Явдони і молодицею трафлялись добрі женихи, та вона ані чути о замужі не хотіла.

Скільки намучили її родичі, щоб вона виявила батька дитини, та Явдоня закляла душу й тіло, що не скаже нікому, хиба синови і то тоді, як би почувалась близькою смерти. — Так минали часи...

Став Явдонин Юрко парібком. Дівчата цілого села пропадали за ним, бо пари йому не було не тільки у красоті, але він був і неаби-який робітник. Одно мучило усіх, що ніхто не бачив його правдиво веселим.

Насмішки села відняли у молодця це, яке є наймиліщим товаришем у кожної молодої людини.

Юрко, а властиво Юда крім дідуся, бабусі, матері у близьких свояків, ненавидів ціле село. Йому доводилось нераз підслухати, як осуджували його матір, як величали його самого беньказртом, байструком.

Тепер ніхто в очі не поважився Юркови „юдкати“, усі кликали Юрком, та він не забув минулого і вогонь пімсти, який горів в ньому від дитинства, не погасав ані хвилини. — А вогонь цей запалила неосторожна людина.

Було весілля у Явдониної рідньої тети, сестри Явдониної матері. Женила вона сина. Жених попросив Юрка за дружбу. Юрко не похочував, та на просьбу матері згодився.

Весілля наші славні хоч не всюди — пятикою. На цьому весіллю якийсь сваток заслинений, що вже замакітрив сивухою розсудок, давай висказувати своє невдоволення, що є в селі доволі парубків не байструків тай з християнським іменем, а... тай не докінчив, бо почув Юрко, тай вчистив такого заушника сваткови, що той мельнув на землю мов крілик. Хтось обстав за сватком, та Юрків вогонь пімсти бухнув поломіню. Він почав бити кого попало, а рідних просив, втікайте і не заваджайте! І бив же Юрко страшно і немилосердно! Ніякі спроби не здержали його вибуху. Мстив кривду, яку терпів від діточих літ, терпів невинно через надання йому такого імени, яке село вважало насмішливим, а навіть нехристиянським.

По Юрковім вибухови показалось, що перший сваток від одного Юркового заушника, закінчив життя, при ньому ще двох пішло за приміром першого, а з порозбиваними головами, носами були усі, кого тільки доторкнулась Юркова рука.

Юрко пропав з весілля і пропав тої самої ночі з села. — Шпачок.

ки не лишають за те, що зробив велику кривду Полякам. Ця справа відіб'ється голосним відгомоном на міжнародній арені.

Що чувати в світі?

СОЮЗ НАРОДІВ скликав до Женеви комісію, яка мала радити над розброєнням. Явились і большевики і поставили внесок, щоб всі держави розброїлись. Над цим внеском радили довго і врешті його відкинули. Розуміється, що ані большевики ані инші держави не хотять розброюватись, а коли большевики поставили такий внесок, то лишень для агітації. Коли відкинено їх внесок, то большевики поставили новий внесок, щоби зброєннє зменшити о четвертину. Але це також комедія — грають її большевики, грають і инші держави, а люди платять непотрібні податки на військо.

БОЛЬШЕВИКИ іменували своїм амбасадором в Парижі нашого „землячка" Довгалевського. Його предки були Українцями, але він тепер до Українців не признається — він „настоящий" москаль. От і цей московський „пролетар", уладив парижським політикам і банкирам такий „пролетарський" бенкет, що викликав подив в цілім Парижі. Запросив на цей бенкет багато гостей і то самих багачів і банкирів з ордерами та їх жінок в брилянтах і перлах. Були навіть особи з королівських родів. Принятте було величаве, найдорожчі напитки і найвибагливіщі страви та перекуски. Особливо гості вихвалювали запах чаю, а на се жінка амбасадора сказала: „То Чічерін відступив нам трохи з того чаю, який йому спеціяльно з Хін посилають". — Так описують цей бенкет французькі ґазети. Ясне, що большевики про пролетаріят тільки темним людям тумана пускають, а самі є більшими буржуями як французькі буржуї. От „пролетарів" зовсім не просили на свій бенкет, а самих банкирів. А наші темні сільські сельроби вірять тереванням, які про большевиків плетуть їх платні агітатори. — Большевицькі можновладці в Москві жеруться, бо не є згідні в тім, якими способами можна видерти збіже селянам. Риков обвинює Сталіна, що він своєю ворожою для селян політикою завів большевицький уряд в сліпу вулицю. Кажуть, що через те Сталін піде в дубину, а рівночасно Риков зачне вести лагіднішу політику супроти селян т. є. далі піде на право, переконавшись, що дотеперішна большевицька політика супроти селян була хибна. — Останні вістки доносять, що московські большевики зробили угоду з французьким урядом в справі царських довгів воєнних. А саме згодились большевики заплатити Франції 525 міліонів золотих франків. Видко приперла большевиків біда і тому підписують угоду, бо донедавна голосили, що царських довгів платити не будуть. Але мабуть і ця угода нічо не варта, бо московські большевики все підписують і обіцяють, але ніякої обіцянки і зобовязання не додержують.

В НІМЕЧЧИНІ коло Бреслава вибухли селянські заворушення. Причина така: Німецький уряд обіцяв селянам прийти з помочею на розбудову господарства і піднесення рільництва, хову худоби і т. д. Але німецький парлямент не ухвалив на це грошей, бо міські а особливо соціялістичні посли цему противились. Тоді селяни постановили не платити податків і як звичайно в Німців буває, перевести цю постанову так, що ніхто не платив податку. Тоді уряд зачав ліцитувати ті господарства, які залягали з податком. Але як лишень явилась комісія на ліцитацію — селяни гурмою облягали комісію і не допускали до ліцитації. Уряд тепер не хоче доводити до крайности і через німецькі рільничі орґанізації веде переговори, щоби погодитись із селянами.

В ФРАНЦІЇ викрито велике ошуканство. Історія його така: По війні Франція загорнула під свою владу два краї Альзацію і Льотарингію, які дотепер належали до Німеччини. Французькі урядовці зараз кинулись на жир і зачали ліквідувати німецькі маєтки в тих краях. Впрост рабовано Німцям їх маєтки, кидаючи якби на сміх їм мізерну заплату. І при тім вийшли на яву такі ошуканства що в р. 1924 французький парлямент вибрав слідчу комісію, яка мала обовязок розслідити всі ті ошуканства. Комісія працювала через 4 роки і переконалась, що ошуканства доконано в 5000 випадках, та що в кишенях всяких урядовців втопились сотки міліонів. Як приклад нехай послужить отсе ошуканство: Одна німецька спілка мала в Альзації величезну гуту зелізну, вартости 8 міліярдів франків. Комісія, яка ліквідувала німецькі маєтки, продала цю гуту французькому промисловцеви Веделеви за 400 міліонів франків, з котрих по оплаченню барашівництва лишилось лишень 180 міліонів, отже ледви сорокова часть вартости гути. Тай і ті 180 міліонів французький промисловець не заплатив відразу, але розложено йому сплату на 20 літ і то без проценту, так що лиш в останніх трех літах має платити по 3% річно. Ствердивши ці ошуканства, парляментарна комісія каже, що виновником тих ошуканств є бувший президент держави, Мілеран, бо він то в р. 1919 був намісником Альзації і Льотаринґії і це ошуканство поповнено за його відомостю. Через те — каже комісія — не лишень має страти державний скарб, але Франція покрилась соромом, бо цих ошуканств доконав уряд. Тепер вже не можна уневажнити цеї продажі, а покривджені Німці мають право домагатись відшкодовання і певно будуть упоминатися о це. При тім комісія переконалася, що при виплачуванню відшкодовання зруйнованим селянам також поповнено ошуканство. Їх тепер вже судово не можна доходити, бо є передавнені, але це ошуканство, як каже комісія, є найбільшим ошуканством теперішного століття.

АМЕРИКУ знов навістило нещастє. В осени була там велика повінь, а перед двома тижнями наступив потоп в Каліфорнії. Є це окрема держава, яка належить до союзу Злучених Держав, які у нас коротко називають „Америка". Каліфорнія простором більша від Польщі, але населення має небагато — всего около 4 міліони. Край цей має добру землю, але води не має тай тому посуха нищить всі засіви. Причина цеї посухи в тім, що в Каліфорнії від сторони моря взносяться високі гори, які не перепускають західних вітрів і дощевих хмар. Тому в Каліфорнії густо-часто через цілий рік не впаде і кропля дощу, нема також води до пиття і її треба спроваджувати рурами з далека — з гір. Ріки, крім трех, в літі зовсім висихають. Але мудрі американці вміють і з тим лихом боротись. Вони побудували величезні збірники води, в яких передержують воду через ціле літо, наводнюють долини і роблять їх урожайними. І так, коли тають сніги напливає, до цих збірників тільки води, що вистарчає на ціле літо. А ці збірники — то величезні стави і озера. І так нпр. штучне озеро ріки Мерцес є довге на 20 км. а широке 2 км. Щоби цю воду здержати, побудовано величанські тами. І от ті тами тепер принесли нещастє Каліфорнії. А саме коло міста Лос Анґелос урвалася тама в двох місцях і вода залляла долину, величини кількадесять км квадратових. Сталось це о півночи, коли люди по селах і містах спали. Вкоротці всі села і міста були затоплені, а вода порвала все. Насамперед пірвала вода електричний заклад при тамах, в котрім працювало понад 100 людей. Всі вони згинули. Але страшні сцени відгривались по містах і селах. Мешканці пробудились в пливучих домах, яким вода грозила кождої хвилі заливом. Пробуджені матери, ратуючи своїх дітей, гинули в розгуканих филях. Цю долину названо долиною смерти. От як американські ґазети описують її: Ціла долина Сан Франціско виглядає як одно велике озеро. Ані сліду десяток міст, місточок і сіл. Денеде видко тільки баню церкви або комини фабрик. Тільки літаками можна перелетіти великанські простори, заляні водою, бо не було тільки лодок. Що-йно пізніще їх спроваджено. Шкоди не дадуться обрахувати поки-що. Наразі обчислено, що згинуло 865 людей в часі того потопу.

В РУМУНІЇ ведеться далі боротьба за владу між теперішним урядом Братіяну а національною селянською партією під проводом посла Манію. Минулого тижня Манію скликав великі збори румунських селян до Букарешту, які протестували проти уряду і проти шахрайств, доконаних урядом при виборах до сойму. Всі промовці домагалися, щоби теперішні міністри зреклися свого уряду, щоби іменовано премієром посла Манію, та щоби розписано нові вибори. Опісля вислано депутацію до „реґенційної ради", яка управляє краєм в імени малолітного короля і предложено їй домагання національної хлопської партії. Реґенційна рада відповіла депутації ні-се, ні-те — крутила. У відповідь на це рішила селянська партія вести далі боротьбу з теперішним урядом і видала приказ своїм послам і сенаторам, щоб не брали участи в засіданнях сойму і сенату. — Це є звичайна боротьба о владу в Румунії і як селянська партія прийде до влади, то не можна сподіватись якихсь полекш для Українців, що стогнуть в румунськім ярмі. Ця селянська партія румунська є також за тим, щоб підбиті народи поробити Румунами. А ці „селяни" так само брутально будуть поступати з підбитими, що найвище будуть циганити, т. є удавати приятелів, а в дійсности гнобити підбитих. — Нема сумніву, що цілий цей „селянський рух" за владою підпирає королевич Карло, який має охоту вернути до Румунії і взяти владу у свої руки. Селяни мають лишень голими руками вигортати йому печені картофлі з огню.

ЮГОСЛАВІЯ переловила 22 ваґони воєнних матеріялів, які Італія післала Румунії. З того повстав великий райвах, бо Югославія підозріває що ці ваґони лиш про око були призначені для Румунії, а в дійсности вони призначені для Мадярів. Кажуть, що вже одна посилка, зложена також з 22 ваґонів перейшла через Югославію на Мадярщину і югословянські урядовці не полапалися. Аж тепер відкрито обман і ваґони опечатано, а окрема військова комісія веде слідство. Так то в Женеві держави балакають про розброєннє, а рівночасно збрoяться. Добра не буде!

Всячина.

Передплатникам, які не надіслали передплати на слідуючий квартал, здержимо висилку часопису, так що великоднього числа вже не одержать.

Вчімся від мудрих чужинців! Німецькі посли і сенатори утворили спільний „німецький парляментарний клюб", який буде числити 24 членів (19 послів і 5 сенаторів). Так само спільний клюб утворили Жиди який буде числити 17 членів (13 послів і 4 сенаторів) Тільки Українці будуть розбиті. Сельроби як інтернаціоналісти будуть іти окремо, а радикали-соціялісти, як нам доносять, також хотять створити окремий клюб. Посли і сенатори Обєднання запропонували радикалам-соціялістам утвореннє одного клюбу.

В 67 роковини смерти Т. Шевченка відбудеться в понеділок дня 2. квітня ц. р. о 8 г. веч. в салі „НАРОДНОГО ДОМУ" в Перемишлі СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ, в якому возьмуть участь: п. Др. Дм. Донцов (промова) п. І. Приймова (сольо-спів) п. Е. Сеникізна (деклямація) п. І. Негребецька, В. Вітошинський, С. Коссек (Тріо). — Мішаний хор виконає музичну поему: „Україна" Давидовського, до слів Т. Шевченка, співану часто на Великій Україні на концертах в честь нашого незабутнього Кобзаря.

В середу, дня 28 марта бр. відбудеться КОНЦЕРТ піяністки Евстахії Петерсової в салі КАСИНА ВІЙСЬКОВОГО. Початок точно о год. 8. вечером.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ. Громадяне Лісковатого: Ваша допись не може бути поміщена, бо не знаємо, хто відповідає за зміст дописи. Допис мусить бути підписана повним іменем дописувача.

Новинки.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР навістив село Черчик в яворівськім повіті. Минулої соботи повстав там огонь в одній хаті. А що вітер був великий, огонь перекидався з обійстя на обійстє так, що згоріло 38 господарств зі всіми будинками і цілим дорібком. В часі пожару згоріла одна жінка і дитина. Шкода виносить около пів міліона золотих. Будинки були заасекуровані, але хатна обстанова, збіже а подекуди і худоба пропала, бо те все не було асекуроване. Знову пригадуємо нашим людям, щоб все, що є в хаті і господарстві, асекурували, бо можуть опинитися голі і босі, як мешканці Черчика.

ХИТРИЙ ОШУКАНЕЦЬ. В місточку Динові явився в почтовім уряді якийсь панок і сказав, що він є інспектором Дирекції почт і має перевести ревізію, чи на почті все в порядку. Показав також свої документи і зачав ревізію, яка тревала 3 дні. Опісля виїхав, похваливши почмайстра, що все є в порядку. Що-йно опісля показалось, що це був ошуканець, який в шахрайський спосіб присвоїв собі 55 тисячів злотих. Поліція шукає його.

РОДИННІ ТРАҐЕДІЇ. Спори за ґрунт дуже часто кінчаться траґедією. І так в Дубровици, пов. Городок, Олекса Гірник зі своєю молодою жінкою не жив в згоді ізза ґрунту, який вона мала дістати як віно. В обороні сестри стали її два брати. Оноді прийшли вони до шваґра в ночи і заставши його в сні, так поранили його баґнетами, що Гірник по кількох годинах муки, помер. Убийників арештовано. — Ще страшніщий випадок стався в селі Шуфзарова коло Стрижова. Тамтейший 68-літний господар Вінцентій Длугош поділив свій ґрунт між дітий. Але 32-літний син його, Іґнац, чувся покривдженим поділом і безнастанно спорив зі своїм вітцем. Оноді знову вибухла між батьком а сином колотнеча, в часі якої син так тяжко зранив ножем свого батька в шию, що він незадовго віддав Богу духа. — Ті два випадки свідчать, яке спустошеннє моральне лишає по собі упадок релігії на селі.

ДИВНЕ ДИВО. В селі Скваряві коло Жовкви живе 61-літний господар Іван Зіньо. Від д. 9 марта почали в його хаті діятись несамовиті речі, а саме, як смеркалося, з повали спадали картофлі, яких в хаті зовсім не було, а в хаті всі речі самі рушалися і зміняли місце. Ті дива валякали господаря і він сейчас пішов до священика і просив освятити хату. Але і це нічо не помагало. Кождого дня, як лише смеркнеться, зачинаєсь в хаті та сама історія. Дійшло до того, що всі люди оповідали що Іван Зіньо має в хаті дідька і зачали до него так ворожо відноситися, що староство два рази вислало комісію зложену з суддів і лікарів, щоби оглянули хату і збагнули, що там за лихо товчеться. Одна і друга комісія переконалась на місці, що дійсно в хаті Івана Зіня спадають самі всякі речі, і так на лікаря Россовського спадали бураки, ріпа і кавалки макуха. А саме на печі лежав тяжкий макух, ваги 5 кґ. В одній хвилі макух сам від себе розлупався і його кавалки стали літати по хаті. Другий раз комісія оглянула докладно хату, чи нема де шпар і отворів, замкнула двері і тоді знову впала гнила картофля з повали. Ця картофля була змерзла і покрита інеєм. Рушались і инші предмети. Комісія розслідила стан здоровля цілої родини, але ствердила лишень це, що 9-літна донька Івана Зіня є хоровита. Мабуть хтось з родини Івана Зіня має в собі таємну силу спіритистичну і вона ті дива виробляє. Учені лікарі розслідять ту справу.

ПЕРШЕ МІШАНЕ ПОДРУЖА В ТУРЕЧЧИНІ. День 10. березня цього року є важною датою в історії нової Туреччини і цілого ісламського Сходу. Того дня вперше в могамеданських краінах був оголошений шлюб магомеданки з чужинцем іншої віри. Старий ісламський закон заборонював шлюб магомеданки з чужинцем іншої віри під карою смерти. Новий суспільний закон, що ввійшов у життя дня 4. жовтня минулого року, скасував тамтой старий закон. Але все таки від того часу аж до дня 10. березня 1928 р. ніхто не покористувався новим законом. —

Перша Туркиня, що покористувалася новим законом, є Сіхре Ганум, дочка давно помершого сенатора Алі-Різи-бея, а вийшла вона за Емілія Марінелі. Не є вона молода дівчина, бо вже тому більше літ брала участь у жіночім русі з першою турецькою еманципанткою Сельмою Різе-Гарум. Була теж уже раз вийшла замуж за Турчина Селага-бея. Цікаве, що турецький міністер справедливости Магмуд-Есадбей щойно перед роком став говорити в Народнім Зібранні про таку важну зміну закону, яка вже майже

обовязувала. Вміли перевести реформу спадкового права, заборону многоженства, але вважали майже неможливим, щоби магомеданка вийшла за іновірця, який не перейшовби на турецьку віру. Не могли теж уявити собі, щоби батьки приняли такого зятя. Подружа Туркинь із іновірцями і передше не були чимсь небувалим, але жених все мусів перейти на турецьку віру. Лише рідко приключалося, що Туркиня йшла за своїм милим на чужину, де виходила за нього замуж, або щоби вкінці переходила на його віру, щоби жертвувала для любови: рідний край, родину і віру. Бувало так, що таку „зрадницю" ще впору відшукали і задержали на кордоні тай назад привезли до дому. Вже в 1908 році якийсь Грек оженився з могамеданкою в босфорськім передмісті і переплатив це життям, бо сфанатизована товпа кинулася на них, а Грека вкаменувала. Отже тепер зроблено перший крок і можливо, що згадана Сіхре Ганум матиме богато наслідниць серед своїх землячок. А боротьба з перестарілими звичаями не легка, тимбільше в могамеданській Туреччині.

СТРАШНЕ САМОВБИВСТВО. В Перемишлі кинувся під коласа залізничого поїзду уненик V. кл. гім. Сроковський і згинув на місці. Причиною самовбійства були лихі поступи в науці, за що зневажив свого професора.

СПАЛЕННЯ „ЧАРІВНИЦІ". В селі Вахав сталася минулого року, в літі така подія: У одного господаря не ховалася худоба — хорувала, а корови не давали молока. Старі сільські жінки сказали, що худобу зачарувала якась чарівниця. Жінка господаря, якому не велась худоба, стала шукати тої чарівниці. Одного разу увійшла до стайні і побачила в куті стайні величезну, обридливу ропуху. Сільські мудрагельки сказали, що то чарівниця перемінилася в ропуху і радили спалити її серед села. Принесено купу дерева, дві горіючі свічки поставлено по боках, один сільський знахор обійшов три рази купу дерева, на якім положено ропуху. Тепер віцпалено дерево і ропуха живцем згоріла. Про цю подію довідалась жандармерія і зробила донесенне до прокураторії. Справа прийшла перед суд і всіх, що палили ропуху засуджено на грошеву кару за те, що мучили звірятко. Чи тепер хоÿвається худоба і корови дають молоко, про це ґазети не пишуть.

ТЕМНОТА. В Лодзі, в одній камениці на подвірю бавилися дві нелітні дівчинки. Одна з тих дівчат відійшла, а друга лишилася сама. Коли її запитали, де є єї товаришка, то вона відповіла, що дівчинку вкрали жиди. Мама пропавшої дівчинки наробила крику і за хвилю збіглося богато людей, які говорили, що жиди тепер перед великодними святами випікають „маци" і пірвали дівчинку, бо треба їм християнської крови до мац. Вкоротці вже назвали імя жидка, котрий вкрав дівчинку. А людей що раз більше збиралось, посипались проклони, а врешті камінням зачали розбивати жидівську пекарню, яка була в сусіднім домі. І прийшлоби певно де нещастя і розливу крови — якби на час не вявилася пропавша дівчинка. Вона сказала, що побігла на недалеке поле і там бавилася з дітьми — От темнота могла стати причиною великих розрухів протижидівських

ОЩАДНИЙ ПРОФЕСОР. В Варшаві живе оден професор економії — дуже ощадний чоловік. Та його ощадність зробила з него дивакаскупаря. От одного разу вечером приїхав до Варшави його шкільний товариш і вечером навідався до професора. Професор дуже врадувався, запровадив гостя до кімнати. Зачали розмову. За хвильку професор встав, згасив електричне світло і каже: „От шкода світла; щоби розмовляти, не конче треба на себе дивитися; будемо на потемки розмовляти. І говорили... Але незадовго почув коло професора якийсь шелест та що він геймби суятився на кріслі. Тоді професор запитав гостя: „А що ти, товаришу, робиш?" — „Та нічо" — відповідає гість — „стягаю сподні, бо треба їх шанувати; на потемки можна і без сподень сидіти". Щойно тепер професор засвітив лямпу оба сміялися зі своєї ощадности.

ДРУКАРСЬКА ШТУКА В КИТАЮ. Друкарська штука, була відома Китайцям ще в семім століттю по Христі. До таких заключень дійшов француський учений Пелліо. Він доказував, що Китайці знали вже папір в 105 р. по Христі, а чорнило 500 по Хр. Будійські маґічні формули були друковані в Китаю вже в 764 р. по Хр. З Китаю переходила друкарська штука до країв, положених на східних берегах Середземного моря, а звідтам до Марока, а з Марока перенесли магометани оту штуку друкарську до Еспанії. — Другий учений др. С. Райнах доказував, що друкарську штуку в формі різьби на дереві знали вже старі Римляни за часів Юлія Цезара, але в пізнійших часах про те забуто.

СОН СПРАВДИВСЯ. В Порт Джервис в Америці втопилась 6-літня дівчинка Етел Ґенном в ріці Невермсинк. Сто людий шукало її цілий день і не могли найти. На другий день рано один з них, Майкел Снек, сказав, що йому снилося місце в ріці де потонула дівчинка. Він поплив туди човном і дійсно найшов тіло дівчинки на дні, замотане в деревину

ПРИГОДА КОРОЛЯ. Норвежський король Христіян X, вибрався у подорож у гори для відпочинку. Королівський почот складався з кількох осіб, норвежської шляхти. В гарній долині Гутґранда, король із почотом зайшов на обійстє місцевого селянина Торса Торсена, де хотів відпочати і поживитися. Легко уявити собі счудування короля й обурення його почоту, коли побачили, що селянин накрив два столи: один малий, для короля і для себе, а до другого, більшого запрошував королівський почот. „Чому ми маємо сидіти окремо"? — спитав із усміхом король. „Тому, що звичаєм членів королівського роду є не сидіти разом із службою", — відповів селянин. „Абож то і ви належите до королівського роду?" — з усміхом спитав король. „Так, ваша королівська величносте. Рід Торсенів виводиться безпосередно від короля Гарфаґара, який володів у Норвеґії тому тисячу літ. Предок мій, король Гарфаґар вибудував собі тут дім, останки якого ваша королівська величність може оглянути крізь це вікно" — говорив з повагою селянин, показуючи руїни якоїсь будівлі. Заскочений цим оповіданням король звернув увагу Торсенові, що тепершна норвеська королівська родина походить із Данії, тому він не є потомком старинного короля Гарфаґара. „Коли так, то я, запрошуючи вашу королівську величність до столу, повинен був сказати „члени родів", а не „роду" — відповів незбитий з пантелику селянин. Не було иншої ради, як лише засісти до столів. За хвилю Торсен відізвався до короля: „Селяне також мають свою аристократію, ваша королівська величносте". — Як король вернув до столиці, цілу цю історію розповіли на дворі. З тої пори Торсена не називає ніхто инакше, як королівським свояком.

НОВІ КНИЖКИ.

Роман Купчинський: „Курилася доріженька". Повість зі стрілецького життя. Львів 1928 стор. 208. — Видавнича кооператива „Червона Калина". Це перша частина більшої повісти п. з. „Заметіль". Автор, звісний фейлетоніст і поет, взявся написати більшу повість на основі власних воєнних переживань від початку світової війни до кінця істнування У Г А. Перша частина сеї повісти, „Курилася доріженька" є властиво щойно експозицією цілости. Автор зачинає оповіданнє від оголошення мобілізації в однім селі золочівського повіта. Головною особою (се мабуть буде герой цілої повісти) є студент прав Петро Зварич, який голоситься до січових стрільців в Золочеві, однак ми ще замало довідуємося про его діяльність, бо Москалі наступають на Золочів і він їде до Львова. На сім кінчиться „Курилася доріженька"! Розуміється, що як в кождій повісти, так і тут є любов. Поволи зроджується взаїмна любов між Петром Зваричем і Наталкою Керницькою. Під конець першої частини повісти любов ся кріпшає, бо Зварич бере на себе обовязок звільнити батька Наталки о Керницького, якого арештували як москвофіла. Повість ся робить симпатичне вражіннє, читається легенько і надається добре як лектура для молоді і на село, одним словом се так звана Unterhaltungslektüre в добрім сего слова значінню. Сподіймося, що слідуючі частини, де вже акція буде драматичнійша, принесуть нам щось цікавого і під артистичним оглядом. (м).

Надіслане

На радикальнім передвиборчім вічу в Нагаєві, яке відбулося 12 лютого, я, місцевий селянин, обидив в своїй промові Впв. п. Др Карпяка з Краківця і за це його перепрошую. — Данько Сайко.

Загальні Збори Філії Тов. „Просвіта" в Перемишлі відбудуться д. 6. квітня б. р. о год. 11. перед полуднем в салі „Народ. Дому".

Видавець і відвічальний редактор Степан Навроцький З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі